

Õpilasteleht

Nr. 21.

7. aprillil 1937. aastakäik.

Õpilasteleht
No.

O. Amon
Vana-Kuuste

L.

Tuli „Õpilasteleht“ loominguvoistlusele luules 3. kohale.

Oli kevad, oli õhtu.

Oli kevad, oli õhtu,
õied olid puul.
Õhus hõljus armsaid lõhnu,
raugend oli tuul.

Ojas vaikselt voolas vesi,
taevas kumas kuu.
Võsas laulis tasakesi
künnilinnu suu.

Järvel valge udu ujus,
ujus üle vee.
Kuskil külas peni haukus,
peagi vaikis see.

Rongi vile taga laane
kõlas kauguses.
Loodus näis nii hell ja vaane
õhtu rauguses.

K. Tann, 13 a.
Krabi

V.

Pühademunad.

Juba pühade laupäeval keedeti ja värviti pühademune. Said väga kirjud ja ilusad. Mina sain ka oma osa — 12 muna. Panin nad kohe tasku, sest kartsin, et mõni võtab ära. Õhtul panin kuue voodi kõrvale toolile. Kui öösel ärkasid, kobasin käega kuube. Kuub ühes munadega oli kadunud. Kargasid üles. Süütasin tiku ja hakkasin kuube otsima. Ja viimaks leidsingi otsitava varnast, isegi munad olid taskus alles. Viisin kuue jälle toolile ja pugustin voodisse.

Hommikul ajasin kuue ülle, aga ema ütles: „Värvi, aja ikka uued riided.“ Tegin nii. Ka munad laadisin uue kuue taskusse. Pärast hommikusööki läksin kohe kiigele. Sääl oli munakoksiminegi täies hoos. Ega siis minagi vahtima jäänud, haarasin taskust muna ja lõin sekka. Ühel poisil oli päratu kõva muna. Koksiti teistele kõik katki, samuti ka minul. Kui kaks juba katki oli, jätsin järele. Läksin kiigele. Kõnnu-Jaan hakkas kiike tõukama, aga ta ajas selle nii suure kiiruga minema, et minul hirm hakkas ja maha tahtsin tulla. Jaan aga ei lasknud. Kui viimaks maha sain, tormasin Jaani karistama. Läks lahti äge maadlemine. Jaan oli juba langemas, kui kuulsin taskus imelikku raginat. Taipasin, mis sündis. Lasksin Jaani lahti ja kobasin taskus ringi. Munadest oli järel ainult sodi.

Onuke, ära sina maadlema mine, kui munad on taskus.

Sinu õnnetu VÄRDI.

Munadest oli järel ainult sodi...

NOORI LAUREAATE

„ÕPILASLEHE“ IV LOOMINGUVÕIST-
LUSEL KOHTADELE TÜLNUD NOORI.

KUIDAS ON HINDED ILLUSTRAT-
SIONIDEL?

1. T. Ollek — Tartu kivisild	1458
2. J. Tamm — Kooliminek	792
3. P. Kuum — Meie lipp	747
4. V. Nerer — Ex-libris	549
5. K. Silla — Linoollõige	405
6. H. Kuulman — Rakvere motiiv	397
7. R. Neuman — Vahetunnil	342
8. A. Feri — Tušš	252

9. E. Kangur — Koolis	171
10. J. Raamat — Käärilõige	163
11. P. Kuum — Tuššijoonis	135
12. S. Näping — Käärilõige	117
13. H. Kuulman — Linoollõige	108
14. M. Nõu — Tušš	90
15. A. Jüriado — Kartulivõtja	72
16. A. Torn — Linool	45
17. E. Zeisig — Linool	27
18. P. Meier — Käärilõige	18

SIIN NAD ON

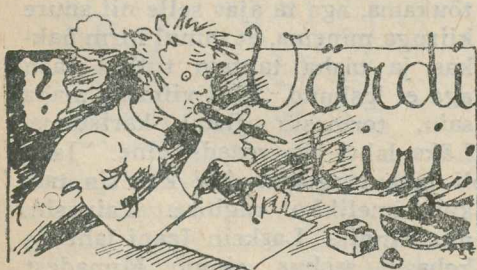

VELLO PEKOMÄE

Sündisin 7. sept. 1919. a. Otepääl äri-
mehe pojana. 1933. a. kevadel lõpetasin
Otepääl algkooli, praegu õpin Otepääl
keskkoolis. Olen ka varem kirjutanud
ajalehtedes rea lühijutte.

Järgmises numbris avaldame
tagajärjed helindite ja tehnikas
osas.

PREEMIASAAJATE NI-
MEKIRI ILMUB PÄ-
RAST MEIE LAUREAA-
TIDE AVALDAMIST

Karumäe
Kanepi

Aprill! Aprill!

Onuke!

Oi, sel esimesel aprillil juhtus
palju-palju, millest ma ehk salmi-
des pajatan:

PEETER KUUM

Poleks kunagi arvanud, et iseenda elu-
lugu osutub kirjutamisel nii raskeks.

Ja ometi on need aastad päev-päevalt
läbi elatud. Maitstud hädad hällipõlve,
mängitud lõbusaid lapsemänge, tuubitud
tähti punase kukega raamatust ja võide-
tud kindlalt senised kooliraskused.

Praegu olen 14-aastane ja õpin Pussi
algkooli lõppklassis. Vaba aja pühendan
enesearendamiseks ja haaran ka teine-
kord ajaviiteks-loominguks sule.

Ärgates askeldas toas öde,
vaat', kus oli alles sõge.
Hüüdis, et vaata kui tore pilt;
vaatasin: seinal aga valge silt.

Nii, siis käes oligi aprill
ootamatult tehtud ninaprill.
Parata sääl midagi ei saanud,
sest aprill oli seda mulle toonud.

Ma vaid kooli läksin minema,
et aprillinaljad saaksid tulema.
Teel ma petsin ära naabri Villi,
Villi pahanes ja ajas nutupilli.

Lohutades teda varsti vaiki jäi,
koolimajas aga teisi petta sai,
sest sääl oli juba poisse koos,
kes kõik täies naljahoos.

Neid ma petsin „katsat kanti“,
oh seda lõbu ja janti,
mis koolimajas sai,
isegi õpetaja päält kai.

Varsti kadus petmisõnn,
minu üle trumpas poisiplõnn.

Nädala-uudiseid

Kooliõpetajate päev Soomes.

Juunikuus peetakse Eesti-Soome koo-
liõpetajate päev Soomes, kus eesti ja
soome kooliõpetajad esinevad eesti- ja
soomekeelsete loengutega.

Kodutütarde instruktorite õppepäevad.

Möödunud nädalal peeti Tartus ko-
dutütarde instruktorite õppepäevi. Kur-
sustel käsitati kodutütarde suvist tege-
vust, laagrioskusi, kasvatusküsimusi ja
lahendati mitmesuguseid kodutütarde te-
gevusse puutuvaid küsimusi.

Eesti helifilmi-kroonika tuleb mais.

Saksamaalt tellitud helifilmi aparat
jõuab Eestisse maikuu alguseks. Esime-
sed eesti helikroonikad loodetakse lasta
linale juba maikuu.

Trükikunsti leiutamise juubel.

1940. a. möödub pooltuhat aastat sel-
lest, kui Gutenberg Saksamaal, Mainzi
linnas leiutas trükikunsti. Seda sünd-
must kavatsetakse pühitseda suure pidu-
likkusega.

Mars läheneb.

Mars saavutab 19. mail kõige lähema
punkti Maaga, jäädes „ainult“ 70 mil-
joni km kaugusele.

Uued rahad Inglismaal.

Mõni päev enne uue kuninga krooni-
mispidustusi lastakse Inglismaal käbele
uued rahad, mis kannavad kuninga
George VI profiili.

Koolid asusid tööle.

Esmaspäeval algas koolitöö kõigis
maa- ja linnakoolides pärast 2 nädalat
kestnud puhkust.

Käskis tahvlile mul kirjutada
nime,

lasksingi end petta, oh mis ime.

Nime kirjutasin ma,
aga päris valge kivitükiga.
Nii ta tegi mulle toreda aprilli,
juba teine kord sain halva ninaprilli.

Päale selle olin tubli mees,
esinesin terve klassi ees.
Aprilli tegin kooliõpetajal
ja kuuenda klassi lõpetajail.

Naerda sai siis terve klass,
rõõmus oli ka mu sõber Sass.
Aprillinali oli otsa saanud,
sest lõppesid ju koolitunnid.

Onuke, mul on veel palju jutus-
tada, oota jutustan kohe: Aprill!

Värdike.

ME OMA SULEGA

Erk Kadaste.
Erastvere

P. Linda Reeve, 15 a.
Viru-Kabala

L.

KURB APRILL.

Autori illustratsioonid

On ilus päikesepaistelne esimese aprilli hommik, kui sammume kooli. Ajame omavahel juttu ja peame plaani, kuidas koolis teistele aprilli valmistada. Kui oleme poolel teel, silmame teelahkmel sildi

pealkirjaga Üllatus, ja nool näitab, kuhu poole tuleb minna. Sõber tahab minna noole õpetuse järele üllatusi otsima. Ma ei saa talle vastata veel midagi, kui ta sammub juba minema. Sõber, see üllatuste otsija on varsti kadunud. Hüüan teda veel ja vilistan, kuid asjata. Ta sammub ikka edasi üllatuste sihis.

Viimaks sammun natukese ootamise järele kurvalt ilma sõbrata kooli poole. Jõuan parajasti tunni alguseks koolimajja. Sõber üllatuste-otsija aga puudub veel. Koguni tunni mõtlen aina oma sõbrast, kuhu ta võis jääda. Olin vahel nii mõttes, et ei kuulnud, kui õpetaja ütles: „Heini, tule tahvli juure!“ Kuulsin alles siis, kui mu kõrvalistuja sosistas: „Tahvli juure kutsuti.“ Siis sai õpetaja pahaseks ja ütles: „Kas teie ei kuullegi, seletage kohe.“ Valetasin ja ütlesin: „Ei kuule hästi.“ Vahepääll helistati vahetunnile. Kui õpetaja oli märkinud päevaraama-

Jänku

Põõsa all kükitab jänkuke,
meel nii mõttes ja mures;
metsas on luusimas koerake,
sellest see hirm jänku veres.

Värisedes kuulatleb jänkuke sääli
haukumist kostab juba.

Hops! — juba ta jooksebki teel; —
egas see koer küsi luba!

Metsas aga mängib Taksike,
rõõmustab ilma üle.

Küll oli rumal me jänkuke,
egas toakoer kallale tule!

tusse sõbra puudunud päeva, läks ta kantselseisse. Südametunnistus aga ei andnud mulle rahu, ja ma läksin kantselai ukse juure ja koputasin. Seest kostis hääl „sisse“. Kantselais tunnistasin õpetajale, et olin valetanud ainult selleks, et mitte kinni jääda. Ja palusin andeks, — õpetaja andiski andeks. Kui lahkusin kantselseist, saabus ka sõber üllatuste-otsija.

Klassis imestasiid teised, kuidas ta nii hiljaks on jäänud.

Tuleb teine õpetaja ja algab teine tund. See vaatab päevaraamatusse ja leides säält sõbra nime, ütleb ta imestades: „Kuidas, ta on ju siin, kuigi on märgitud, et on puudunud.“ Nüüd seletab keegi sõbra eest, et see jäänud hiljaks ja emakeele õpetaja arvanud, et ta ei tule ja märkinud tänase päeva puudunuks. Õpetaja tõmbab puudunud päeva maha ja ütleb: „Jääd pärast tunde siia ja jutustad, miks jäid hiljaks.“

Tunnid mööduvad. Teised rutavad rõõmsalt koju. Ainult sõber ja mina jääme koolimajja. Mina ei jäänud küll kinni, aga tahan kuulata sõbra juttu. Õpetaja ütleb: „Jutusta nüüd!“ Sõber algas järgmiselt:

(Järg lk. 8.)

Kirjavastused.

Oijeh, kus on rodu! E. Kolks Kodu, Kevadel, Lumele, Noored; Valli K. Pildike; Linda R. Peedu koolis; O. Lillemaa Vanaema jutt, Maailma lõpp; G. Maid Geniaalsus ja hullumeelsus; A. Raieste Eksiteel, Üksik puu, Ehmatas, Jalgratta sõit, Vedruka hiir (?); Talisel teel, Kevade tulek, Pühade ootel, Lumesõda, Õnnetus jääle, Tuisk, Oleksin lind; E. Talve Mererand, Talve unistus, K. Päts; Must Albatross Kalevi vaim, Kevade teretamine, Kevade ootel; Agu Matkal, Matkal 2 (!); Linda R. Minu kodu; H. Jõemetsa Tartus, Kah pooleks, Ritsikas, Kohtukojust, Juut, Lüpsik; J. Kurg Sini-must-valge; T. Kont Sügis-tuul, Armastan laulu, Isamaale, Juudi argus, Vaivervai, Jaapanis; H. Marfeldt Kulda otsimas, Saanid sõitvad, Suplemas, Jüriöö mäss; E. Tamm Jaak ja Mikk, Vanaisa jutt, Nali, Vastlalugu, Minu kodu, Koolitee, Veesõit, Seiklusi, Vastla marss, Lippu vinnamas, Lume-mees, Öö, Lõbus päev, Kalapüüdjad, Visand, Sügis, Varblase surm, Hundi talt-sutaja, Jahil; Karusmäe Kass ja peeglid; Aino S. Suvine õhtu, Mu meeles, Kodumaale, Kevadoode; E. Tarum Esimene rongisõit, Pühade jutt, Paberilõige, Männik, Pühiks, Kevadkuulutaja; F. Veider Madu-uss, Isamaja; E. Kirs Vale jänes, Kalur; Asta P. Mõõdunud talv, Kevade; M. Tsäko Tuulik, Tindikuivataja, Pasun, Lendav propeller (Ei usalda), Rooste sööb, Miguel de Cervantes, Imelik arvine; Keegi Kevadpühi, Tervitus, Bilt; P. Sulg Äpardunud suusasõit; E. Vahur Naljad, E. Põltsam Väike kirjutaja; Leili S. Kodu; H. Verev Orav, Prožektor, Päikesekell (Sellise jaotusega küll ei saa!); A. Reinla Kodu; K. Hankov Tuisk, Kolm venda; V. Kärp Salakütid; H. Sepp Saar, Kaks sügispiilt, Maalt linna, Öhtu, Kaugejuja (?), Sõbrad; E. Taks Kevade, Nali, Kas kevad, Sõbrale; H. Tann Kevade, Kevade tulek, Paganamaal, Meie kiik; K. Tann Pühade ehe, Värvimiskoda; E. Sepp Tamme jutustus, Kevade tuleb, Uus kelk; Ar. Mi. Mälestusi, Öö NK-s, Maatead. tunnis; J. Kõlberg Jälle läheneb, Looduse mõju meeleoludele, Kalapüügil, Mu lemmikkoht, Kevade sünd, Hommik, E. Ligema Päikese mäng; I. Ilves Trump; A. Tevan Vabadus on püüe; R. Liiv Kevade tulekul; I. Sibrits Meri, Leetrid, Rabavere-Juss, Me tahame tõusta, Vanaisa esiklused sõjas, Teeme puuri (Nii puure enam ei tehta — esikülj peab olema madalam, muidu niiskus valgub taha, paneb puuri mädanema ja linnukesed pesas külmetuma), Aa rand; H. Kuimet Kaskede veri; Peedu Kinos, Koputus, Napoleon; Helga P. Kevad; E. Öispuu Meie sadam; Erna K. Suine öö, Kevadised unistused, Väikese Juku kodu — ei! (Panime teise seekord õige tugeva.)

V. Süvalo Talupoegade kuningas; H. Lemberg Talve ilu; O. Lillemaa Vesivärve, Kalal, Õnnetus; Linda R. Jänku; T. Kont Juut ja hundid; E. Talve Talu, Maastik, K. H. Hindrey; E. Suviste Vana märts, Rekord; Karusmäe Mesilaste pärast, Täht kasvab, Aprill; A. Reinla Ülo Kask; E. Täht Maokõnõ, Meeter; L. Vahur Petseri kloostris; E. Tarum Rebane; H. Marfeldt Laadal; H. Sepp Tõklistele, Susla, Nõudlik klient; E. Taks Pettumus, Kes tegi; H. Sepp Torm merel, Igatsus; A. Tevan Spordivapustus,

(Järg lk. 4.)

OMAVAHHEL

Fair Playst oli hiljuti jutt. Loomingus valitseb samasugune omandusõigus, nagu igas töös või saavutises. Aga esineb siingi vargusi. Seda nimetatakse plagieerimiseks. Kahjuks esineb seda ka meie peres. Oleme sellele paar korda kirjavastuseis juba vihjanud ja uskusime, et sellest jätkub. Viimne post sunnib aga asja võtma tõsiselt päevakorda. Kirjutatakse maha „Laste- ja Perekonna-lehest“, „Vallatust Magasinist“ ja esitatakse oma tööna. Üks selliseid on juba lehtegi pääsenud, teine õnneks pisutki muudetud kujul. Algeline a u t u n n e n õ u a b, et iga allika kasutamisel seda nimetatakse. Meie ei nimeta siinkohal veel nimesid, ootame aga süüdlasilt selgitust. Üks on seda juba teinud ja annud lubaduse, et seda tulevikus enam ei kordu; teine aga vabandab end (pildi juures), et suurem osa olnud siiski temalt.

Esitame siin asja „Õpilaslhe“ perele, palvega, saatke omad arvamusd — mida teha nenda meestega, keda kogusummas on 4—5.

Ed.

KIRJAVASTUSED.

Minu koer; Ar. Mi. Saarlased; I. Kiilberg Vaba aeg, Masin; H. Tann Lembitu ja Linda; K. Tann Värdis kiri; T. Karma Niit; M. Tsäko Pettis ära, Lihtne telefon; E. Oispuu Sõru poiste suvelõbud; J. Sibrits Merele; Peedu Gloobus, Kuulutus; Helga P. Ärka üles; J. Sibrits Torm — ja!

E. Kolt pärib, kas neid kirju ka trükitakse, mida tüdrukud poistele saadavad, tema saanud ühe sellise kätte. Mis neist ikka trükkida. Õigem on sellele kätte anda, kellele ta kuulub. E. Tamm tahab hakata tellimisi vastu võtma. Õige mõte õigel ajal. Viimne kolmandik hakkab parajasti pihta. Ja 50 senti pole suur raha. Vastuvõetud tellimised tuleb ühes rahaga (ka markides) kohe talitusele ära saata. 10 protsenti jäägu vastuvõtjale kulude katteks. Erik H. palub võistlustööde juhtnõure. Need on „Õpilaslehes“ nr. 16. Paljud saatsid pühadeterivitusi ja soove „miljon“ muna-deks! Tänu. Aga ei saanudki teisi koksid, tuli lugeda töid, mida post tõi igal hommikul. Need, kelle tööd ilmunud, saatku teade, kas soovivad tasu rahas või lehtedes, kus nende tööd sees (15. aprillini).

E. Moldov

Aa

Kala suitsetamas

Meil oli omal väike ahi, kuhu mahtus ligi 1000 kala. Lautisime isaga reikad raamile. Reigastest olid löödud naelad läbi ja nende otsad olid veel ülespoole löödud. Isa õpetas, kuidas kalu nende külge paigutada. Tuli torgata kuklatagant nael läbi ja nii nad jäidki sinna rippuma. Varsti oli reigas kalu täis ja isa tõstis ta ahju, kus jällegi olid raamid, millele reikad asetati. Varsti oli kõik 12 reigast kalu täis ja meil jäi ainult mõni kala järele. Need päris kass.

Esiti tegime tule kuivade puudega ja kui see lõkkele löi, asetasime sellele lepaoksi ja puid. Need andsid hästi suitsu ja värvisid kalad kollase värviga. Nüüd läks isa tuppa ja jättis mind kalu valvama, öeldes, et ma tuld liiale ei laseks

Soome keele kursus

PUTIMME

Saimme väliin¹ nuhteita² liiasta³ maidon⁴ tahlauksesta⁵, mutta⁶ pääasia oli, että pieni⁷ hevosen alku⁸ sai kyllikseen⁹ ruokaa¹⁰.

Lapset olivat sen ainvat¹¹ seura- ja leikkiverit¹² aamuvarhaisesta¹³ iltamyöhäiseen¹⁴ asti¹⁵. Isoista¹⁶ hevosista ei se välittänyt¹⁷, eivätkä¹⁸ nekään¹⁹ korviaan²⁰ luimistamatta²¹ sallineet²² sen lähellensä²³ tulla. Kummallinen varsa se oli, kun kaikki isot hevoseet sitä vihasivat²⁴. Mutta lapset rakastivat²⁵ sitä vilpittömästi²⁶.

Parin²⁷ viikon kuluttua²⁸ varsan tuonnista²⁹ puri³⁰ se tuttinsa³¹ rikki³², ja senjälkeen³³ se oppi³⁴ juomaan maitoa³⁵ astiasta³⁶. Pian³⁷ se joi piimääkin³⁸ ja alkoi³⁹, sääret harallaan⁴⁰, nyhtää⁴¹ pihanurmea⁴² suuhunsa⁴³. Nimensä⁴⁴ se tunoi⁴⁵ hyvin jo⁴⁶ parin viikon vanhana⁴⁷. Jos⁴⁸ huusit⁴⁹: „Missä⁵⁰ Puti on?“ vastasi⁵¹ se aina⁵² lapsen äänellän⁵³: „Ihahaha“.

minna, sest kalad tahavad parajat tuld. Sääli viibis ta kaua ning mul hakkasid puud lõppema. Et tuld mitte kustuda lasta, lükkasin puud ahju ja jooksin lepikusse uut materjali tooma.

Tagasi tulles lõomas ahjus suur tuli. Olin unustanud isa sõnad. Viskasin puud maha ja jooksin ahju juure. Tõstsin kaane, mis asus ahju lael, üles. Säält tungis suur suitsupilv üles ja mulle vastu silmi. Kui see oli lahkunud nägin, et olin parajal ajal sattunud jaole. Ainult tule kohal olevad kalad olid pruunid ning nähtavasti kõrbenud. Maitsesin üht. Ei olnudki halb, ainult nahk oli kaladel seljas „nipri“ tõmbunud.

1 vahel, mõnikord, 2 noomitusi, etteheitteid, 3 liigest, 4 piima, 5 raiskamisest, 6 aga, kuid, 7 väike, 8 hakatis, 9 tarvilisel määral, küllaldaselt 10 toitu, rooga, 11 ainukesed, 12 seltsilised ja mängukaaslased, 13 varasest hommikust, 14 õhtu hiljani, (15 saadik, -ni) 16 suurist, 17 hoolinud, 18 ega, 19 needki, 20 (oma) kõrvi, 21 lingutamata, 22 lubanud, 23 oma lähedale, 24 vihkasid, olid vaenulikud, 25 armastasid, 26 siiralt, otsekoheselt, 27 paari, 28 nõudla mõõdunud („kulunud“) olles, 29 toomisest, 30 pures, näris, 31 oma luti, 32 puruks, katki, 33 pärast seda, 34 õppis, 35 piima, 36 nõust, anumast, 37 pea, varsti, 38 hapupiim, 39 hakkas, 40 harkis, haravil, 41 näksima, hampsama, 42 õuekaret, õuemuru, 43 (oma) suhu, 44 oma nime, 45 tundis, 46 juba, 47 vanaduselt, 48 kui, 49 hüüdsid, 50 kus, 51 vastas, 52 ikka, 53 oma lapse häälega.

Soome keele lugemismaterjaliks soovitate M. Nurmiku toimetatud ja Akad. Emakeele Seltsi kirjastusel ilmunud soome muinasjutte „Valkea käärme“, „Kaksoisten seikkailut“ ja „Kultarukki“ (I ja II — à 30 snt., III — 25 snt.). Tellida võib Akad. Kooperatiivist ka postiteel raamatukeste hinna saates postmarkides.

Kui isa tuli, rääkisin talle loo ära. Kuid tema ei tõelnudki, vaid lausub naeratades: „Noh, esimene kord, eks teinekord teed paremini.“ Ütles, et temale kuivad kalad maitsevadki kõige paremini. Varsti olid kalad valmis. Jooksin koju ja tõin soola ja korvid. Isa oli selle ajaga kalad ahjust välja võtnud. Kõik päale mõne erandi olid toredad ja läikisid kui kuld. Lautisime kalad korvi ritta ja panime iga korra vahele natuke soola. Kunagi ei maitsetunud kalad nii hästi, kui nüüd. Need olid oma suitsetatud.

Must Albatross, 13 a.

L.

Ahja - Akste

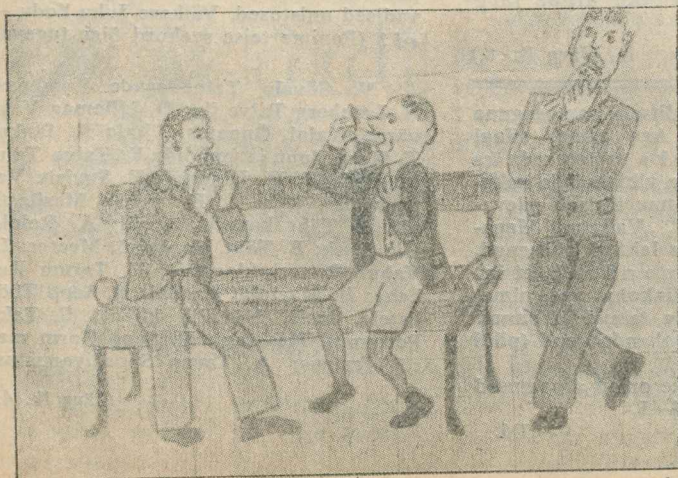
Vana märts

Juba kätte jõudnud märts, värvuke teeb sirts ja sirts — et ei tule kevade, hakkaks juba munele.

Lumi teeb veel lopa-ropa, saanitee käib lipa-lapa. Metsa kohal siniving varsti lõpeb talvel hing.

Lumi sulab, aega, pikka vähemaks jääb tema ikka, ei see kesta enam kaua talvele teeb päike haua.

Tuleb jälle kevad ilus, armas seista puude vilus. Lõpe, lõpe niiske märts sula ära lume lõrts!

R. Kütt, 10 a.

VAHETUNNIL

J.

mina, meie oleme koos väga tugevad. Ühinenud si-
 mõjuv, kui ma jooksin koos huntidega. Kiopo ja
 hundiarstid, mis asub minus, on vaid siis küllaldaselt
 mu rahvas ütleb, et ma oman hundiarstid. Aga
 his napp on. Mina üksinda võin vähe ära teha, kuigi
 selle, kui see talveks on tootnud ja huntide söögipoo-
 hundid muskuseisele kallale tungivad ja muravad
 abi ei anna, hävitatakse ja surmatakse ta, nõnda kui
 mädki on arvukad ja tugevad. Kui ma oma rahvale
 rahva vaenlased kogunevad praegu riimakkus. Ne-
 vaenlasi, kes jannuvad tema vere järele. Ja mu
 ivesed huntide vaenlased on, nõnda on ka mu rahval
 Ta on arvukam kui hundid. Ja nagu rebased ning
 asub mu rahva haager. Mu rahvas on väga arvukas,
 „Kaugel väljas preerias, sääl, kus päike tõuseb,
 miselt:

Ja sõnades, mida ta, isegi mitte indiaanlaste-
 seid siin ei tarvitand, moodustus mõte umbes järg-
 re idee.

Pimeduse saabudes märkas Tolmune Täht, kui-
 das ümbrus siin-sääl hundikehadest tähnes, mis lõ-
 puks terve jõugu moodustasid. Kui siis kõik hundid
 olid kogunenud, teadis ta lõpuks, et tema ümber oli
 huntidest ring, mis muu maailma eraldas. Ja kui vii-
 mane hunt oli kohale asunud, leidis ta enese kõrval
 valge hundi ja Kiopo.
 Tihedasti ümbritsetud kogu jõugust, selgitas ta
 selle juhtile oma kavatsusi ja tegi teatavaks oma suu-
 re idee.

iseenesest kolmeks pääsalgaks ja mitmeks vähemaks
 sidegrupiks jagunenud, mis küll iseseisvalt näisid lii-
 kuvat, tõeliselt aga ühe või teise tugevama osaga pi-
 devas seoses olid.

Öö oli tuuletü ja väga rahulik; üksikud eksinud
 tuuleliid, mis juhuslikult preeriarohtu silusid, tulid
 õrnade lainetena läänest. Vanemil ja kogenenumail
 Kollaste Koerte sõdureil puudus selle öö suhtes sel-
 gus. Aegajalt näis neile, nagu kannaks õhk läänest
 nõrka hundilõhna. Ja vaikus näis olevat nähtamatu
 liikuvusega täidetud, nagu oleks kogu preeria liiku-
 ma hakanud. Pääleselle oli täiesti selge, et mingi
 ebaharilik rahutus oli vallutanud hobused. Kord tah-
 tis üks, kord teine norsata ja hirnuda, või nad koh-
 kusid märkamatu, pimedusega ühtuva varjugi ees
 tagasi.

Mustjalindiaanlaste külas olid asjad päevade
 jooksul vähe muutunud. Põhjas peeti teravasti val-
 vet. Aga üldine arvamus oli, et Kollased Koerad on
 ähvardavast pääletungist, pärast nii kauast kõhkle-
 mist lõppudelõpuks hoopis loobunud. Täpiline Kot-
 kas pidas parajasti paari teise päälükuga oma telgis
 sõjanõu, kui korruga ukse eesriie üles tõsteti ja Tol-
 mune Täht nende ees seisis.

Tema tuleku üllatus ja tugev muutus, mis kauase
 äraoleku ajal temas oli sündinud, takistasid Täpilit
 Kotkast otsekohe kasvuka, mõjuavaldava noormehe
 iimudes metsikut huntliku käitumisega poissi taas

teade tal tuli üle anda, ja hunt asus otsekohe teele.
 jõugule teatama. Ta tegi Kiopole selgeks, milline
 Hundile oma kavatsuse avaldada ja see pidi seda siis
 Kui nad kõik koos olid, tahtis Tolmune Täht Valgele
 illes otsima ja ühinenud karja tema juure tooma.
 Tolmusele Tähele suur mõte. Kiopo pidi Valge hundi
 Samal õhtul, veldi enne päikeseoojanget, tuli
 koos jõuguga.

teed oli jätkaand, oli selgesti näha, et ta oli jooks-
 poolikul ilmus uuesti Tolmuse Tähe juure, kes oma

Veldi enne lõunat kadus ta isegi. Ja kui ta õhtu-
 kestvalt valvel ja vaatas tähelepanehikult igas suunas.
 mitte nii lage elust, nagu ta näis olevat. Kiopo oli
 mine üks osutab küllaldaselt sellele, et maa polnud
 tud, et hundid veel ligiduses hoidusid. Kiopo käitu-
 ja ometi olid märgid sällinud, kuigi silmille nägema-
 sima valge hundi salga jälgiti, aga midagi polnud näha.
 Nad astusid preeriasse, ja ta hakkas kõikjal ot-
 liti hundi oma.

kassimid olid riivanud hundi jälgiti, tema hing oli poo-
 aga huntants oli tunginud tema verre: tema mo-
 tantsinud. Tema keha võis jääda indiaanlaste sisse
 oli end oma jalgaäärstimi abil huntide maailma sisse
 Tema kuulus Kiopole, nagu Kiopo temale kuulus. Ta
 ja selle elu vahele telkides püsima... Ja Kiopo...?
 liik maa läänest; kõik see jääb nüüd tema ja ta rahva-
 lus, suursugune Carbuna mägismaailm, see saladus-
 mitte vere poolest, küll aga oma südame poolest kuu-

siis teine hakkas jooksma ja haukuma. Liikumine
 haaras kaasa teisi. Ja varsti pärast seda oli kogu
 parv kirglikus liikuvuses, joostes ja hüpates, katke-
 matus, kord kitsamas, kord avaramas ringis, nii nagu
 see sisemine sund neid kihutas.

Oli nagu hundikehade pööris, mille keskuse
 moodustasid Kiopo ja valge hunt.

Seni polnud Kiopo ega valge hunt end liiguta-
 nud. Aga nemadki alistusid salapärasele jõule. Ja
 äkki hüppasid mõlemad nagu pärast kiiret kokkurää-
 kimist õhku ja ühinesid tantsides Tolmuse Tähega.

Ja nagu paisust, mis kogemata avatud, söötsid
 voogavad hundikehad sarnaselt tõusvaile merelai-
 neile igast küljest ringisse.

Keegi ei mõtelnud enam sellele, et Tolmusele
 Tähele või tema hundile paha teha. Poisi üllatav te-
 guviis oli päästnud mõlemate elu, sest nüüd tundsid
 hundid seda salapärast jõudu temas, mis, nii võõras,
 kui ta ka oli, ometi neile ligidaselt mõjus.

Oleksid inimsilmad naabrusesolevailt kaljudelt
 seda stseeni päält näinud, see oleks pakkunud neile
 seletamatut vaadet. Õela maa neetud vaikimises,
 kriiskavas preeria hiiglakuu valges paistes tantsisid
 hundid tormilist ringtantsu oma noore indiaanlas-
 venna ümber, kes valmistas arstimit oma jalgadega.

Teda ümber piirates, temast üle hüpates, üksteist
 taga ajades tõmbasid nad oma segipaisatud metsi-
 kuid ringe, urisedes, ahmides, haukudes, uludes; nii

Kui hommikupäike kerkis silmapirre, olid rändpreeria idakulda sukeldu. Pidi jätkama suurt reisi, mis alles sääl lõpeb, kus tunne Tolmuse Tähe kontides; ja ta teadis nüüd, et nagu unelmas. Aga see õel maa oli jäänud ja veider hülinud, öela maa paljaisse kurstikesse, häälteult Pohnud näha ühtki hunti. Häälteult nad olid minema ärkamist. Tolmune Täht vaatas jõuku otsides ringi. Kuno lammas paa kappade vahel ja ootas tema taas ärkas, oli kuu loojunud ja pimedus kaljudele lasdisele vaikussele ja unus sügavasse unne. Ja kui ta mõistlikku selles väsimusesundis. Tema andus talle Sellepäälte tegi Tolmune Täht ainult võimalikku tegid oma keelega. Kuni nad liig kaugel eemal olid, selleks et näha, mis nad

kohal, nagu poleks ta end kunagi liigutanud. Ja kuu paitsis ja tähedki, ja need näisid samuti hingetud, kuni nad liig kaugel eemal olid, selleks et näha, mis nad tegid oma keelega. Kuni nad liig kaugel eemal olid, selleks et näha, mis nad

sõelus ühinenud kari mürisevas, kohisevas tormis ringi ümber tasandiku.

Voogav hundikehade meri oli neelanud Tolmuse Tähe. Vaevast teadis ta, mis sündis. Ta oli seni unelnud. Ja nüüd oli ta kisunud veel metsikumasse unelusse — maile, kus kuu ise hunditantsu tantsis ja tähed ta kannul klähvisid.

Kui kaua kestis tants, ei aimanud ta. Kõikjal nägi ta väänlevaid hundikujusid. Alateadlikult teadis ta, et Kiopo püsivalt hoidus tema kõrval. Teada tarvitseta ta vaid üht: nüüd lõppeks oli tema tunginud suurde müsteeriumi; ta valmistab huntidearstimit.

Nõnda kriiskavheleda kuu all üksildaste kõrgendikkude vahel, andus alev loomakari tantsule, mida maailma algusest saadik ükski inimsilm polnud näinud.

SEITSMETEISTKÜMNES PÄÄTÜKK.

Kuidas jõuk vaenlase sisse piiras.

Kuidas tants lõpule jõudis, mis siis juhtus, seda ei suutnud Tolmune Täht kunagi selgesti mäletada. Ta teadis vaid veel, et ta end seljali lamades taas leidis, tema kohal Kiopo, kes ta nägu ja käsi oma laia keelega lakkus. Pikkamisi kogus ta oma teadvuse ja asetuse istuma. Ümberringi istusid või lamasid hundid rippuvate keeltega, lõõtsutades pärast keelvat pingutust. Ja keskel istus valge hunt täpselt samal

Kui siis valge hunt seda ideed hoolikalt seedinud, silgatas ta selle taas välja nii kaugale kui see jõugule sünnis oli ja andis selle pala-palalt neile matse. Ja kui jõuk selle omakorda kugistanud oli, leidis ta, et see hästi maitses ja kõik olid kõigiks ja iga-suguseiks asjaks valmis. Veel kuni hilise ööni hoidis ärevus Tolmuse Tähe ärkvel ja ta septses plaane oma suure kavatsuse teostamiseks.

Kolmanda päeva õhtul tõi üks Kollaste Koerte luuraja oma suguharule erilise teate. Kaugel läänepoolisel preerial olivat tema sattunud ühele suurele huntide jõugule, keda olivat juhtinud üks eriti suur valge hunt ja kes nõorsirgelt ida suunas olivat liikunud. Kuna on täiesti selgusetu, mida selline tugev huntide jõuk mõtleb teha, polevat tema nende edasise liikumise kohta midagi teada. Aga valge hunti ei näinud, ja ta teadis, et see hästi maitses ja kõik olid kõigiks ja iga-suguseiks asjaks valmis. Veel kuni hilise ööni hoidis ärevus Tolmuse Tähe ärkvel ja ta septses plaane oma suure kavatsuse teostamiseks.

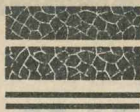
Kui see valge hunt seda ideed hoolikalt seedinud, silgatas ta selle taas välja nii kaugale kui see jõugule sünnis oli ja andis selle pala-palalt neile matse. Ja kui jõuk selle omakorda kugistanud oli, leidis ta, et see hästi maitses ja kõik olid kõigiks ja iga-suguseiks asjaks valmis. Veel kuni hilise ööni hoidis ärevus Tolmuse Tähe ärkvel ja ta septses plaane oma suure kavatsuse teostamiseks.

Kui see valge hunt seda ideed hoolikalt seedinud, silgatas ta selle taas välja nii kaugale kui see jõugule sünnis oli ja andis selle pala-palalt neile matse. Ja kui jõuk selle omakorda kugistanud oli, leidis ta, et see hästi maitses ja kõik olid kõigiks ja iga-suguseiks asjaks valmis. Veel kuni hilise ööni hoidis ärevus Tolmuse Tähe ärkvel ja ta septses plaane oma suure kavatsuse teostamiseks.

möödunud. Kollased Koerad ei võtnud seda teadet mitte tõsiselt. Sellel aastaajal polnud hundid isegi suuri hulgi mitte kardetavad. Nüüd, mil hää jahiaeg oli, ei puutunud nad harilikult inimesi. Ainult talvel, mil muskusveised karjadeks kogunesid ja metsloomadest puudus oli, pidasid inimesed hoolikalt silmas neid halle kõhnu kehi, mis lamasid tihnikutes varjul, ja kuulasid jubedusega õudset ulumist, mis tungis üle külmunud lagendike, kui mingi nälgiv jõuk mõnede paljutootavate jälgede ümber oli kogunenud. Pääle selle oli Kollaseil Koeril praegu tähtsamat mõtelda. Nüüd või ei kunagi pidi rünnak mustjalginjiaanlasile ette võetama. Kuu seis oli soodus. Ta tõusis ju nii hilja pärast päikeseloojangut üles, et neil küllalt aega oli hiilida pimeduse kaitsel vaenulikule laagriale ligidale ja et tema kiirte kasvaval paistel sooritada ammukavatsetud vallutamine. Ilma pike-ma viivitusega saadeti nii-siis väikesed luuresalgad välja ja pääletung algas.

Ent veel teised nuuskurid olid teel, millest ei Kollased Koerad ega nende arvatavad ohvrid midagi ei aimanud. Iga tihnik, iga suurem rohupuhmas näis varjavat üht neist. Vaevast leidis mingit lohku, mis mõnele küürutavale kehale varju ei oleks pakkunud, ja preeria kõrgemad kohad olid korruga silmad omandanud. Kollaste Koerte tugevat sõjajõudu jälgis nende salajasel edasilikumisel varjutaoliselt üks teine arvukam ja veel salajasem kari. See teine kari oli

MAA ANNAB HÕBEDAT

KÜLASKÄIK HÕBEDAKAEVANDUSELE

EESTLANE MEHHIKOS MAAILMA
SUURIMA HÕBEDAKAEVANDUSE
(VESKI) JUHATAJAKS

*Ei hõbedat, kulda
ei leidu me maalt,
kuid viljakandvat mulda
on leida igalt poolt...*

Nii lauldakse kodumaal! Kuid siin, Mehhikos, hõbedat ja kulla, seedrite ja palmide maal, on kõik teisiti. Siin on kulda ja viljakandvat mulda pea kõikjal. Rikas maa!

Suurem osa maailmas liikvel olevast hõbedast on pärit Mehhikost, Real del Monte hõbedakaevandusest, milline oma produktiooni (toodangu) rohkuselt on esimene maailmas.

Minul oli meeldiv juhust külastada ja tutvuda selle „nõiakatla-ga“, kust aastakümnete jooksul on sadu-tuhandeid tonne hõbedat päevavalgele toodud. Siin on muinasjutt vaesemehe tühjenemata rahakotist saanud tõeks.

Kui inimeste ahned käed on Tema Majesteet Kalju vestitasku põhjas, kust enam midagi pole leida, rakendatakse tegevusse salakuulajad — teemantpuurid, milliste ülesandeks on tikkida võimsa kalju rinda, et sattuda uutele „taskutele“, uutele hõbedatonnidele, mis oleksid suutelised kustutama loodusekuninga — inimese — hõbedat isu.

Igaüks meist omab või on omanud mõne eseme kullast, hõbedast, kuid vähesed teavad, milliseid keerulisi teid peavad läbistama need metallid enne, kui nad satuvad kullasepa aknale sõrmuse, uurikapsli või tordilabidana.

*

Kogu see tutvumisretk sai alguse minu sõbrast, kaasmaalastest Billist (insener W. Nordenist), kes ühel laupäeva õhtul mulle teatas, et homme sõidame Pachuca'sse, Real del Monte hõbedakaevandusse, säälele eestlastele külla.

Järgmisel päeval pääl paaritunnilist autosõitu olimegi kohal. Mind see asi huvitas ülimal määral, oli see ju esmakordne juhust näha ise oma silmaga hõbedat ja kulla „tegemist“. Sõpra kui selle ala inseneri huvitas veski vaatlus loomulikult.

See eestlaslik lai tere ja tugev käepigistus, millega hr. Ambrosi-

moff meid vastu võttis, oli parimaks sissejuhatuseks ja märgiks, et kohtume ühe mõnusa kodumaa-lasega.

Ringkäik veskis.

„Noh, kas tulite veskit ka lähemalt vaatama?“ oli härra Ambrosimoffi esimene küsimus. „Miks mitte, kui juhatajal selleks aega on,“ oli meie ühine vastus. Ja nii algaski see 2½-tunniline rännak — ühest trepist üles, teisest alla. Neid hõbedamulla töstemasinaid, purustajaid, jahvatajaid, segajaid, leotajaid, kurnajaid ja tea, milliseid teisi veel, oli säääl tohtu arv. Igal oma ülesanne ja otstarve.

Minul kui võhikul oli päris raske uskuda, et paarikümnest masinast läbistunult hõbemuda võib järgmises masinas muutuda kristalliseks veeks, milles on tugev protsent hõbedat ja kulda. Ja et sama vesi, läbistades uusi ja ikka uusi masinaid, muutub uuesti mullaks — poriks — ja järgmine samm on — sulatusahi.

Siit tuleb hõbe!

Sulatusmaja, kus toimus kõige huvitavam tegevus hõbedat saamisel, oli meie rännaku lõpp-punktiks. Kuid ega sissepääs sellesse tähtsasse asutisse polegi nii lihtne. Ja kui oled kord sees, siis ka luku taga — vang.

Hõbedat ja kulla segust plaate on selles majas tõesti jalaga segada.

Hr. Ambrosimoff, minu küsimestavast pilgust aru saades, pajatas:

„Paistab alul küll nii, et iga tööline töö lõpul võib siit päris kama-luga seda kallist metalli koju viia, kuid küll varsti näete, kui oleme teisel korral, et see pole kaugelki nii lihtne, sest meil on siin tarvitusel „erisüsteem“, mis varastamise pea võimatuks teeb.“

Selle viimase sõna — pea võimatuks teeb — juures ta naeris ja ütles, et siiski on olnud kaks juhust, kus töölised on varastanud kumbki 2½ kg hõbedat.

Töölised sõelal.

Selle „erisüsteemi“ praktilisuse ja lihtsuse tunnistajaks saime järgmisel momendil, kui veski vile tea-

tas ühtedele töölisele töö lõppu ja teistele algust. Need töölised, kes alumisel korral hõbedakangide vahel töötasid, tulid ülemisele korrale, kus asub eriline traatvõrguga piiratud, kahelahtiline riietusruum. Alul saadetakse nad ühte ruumi, kus nad endid vabriku poolt antud riieid lahti riieavad ja aadama ülikonnas möödudes juhatajast, asuvad teise lahtrisse, kus asuvad riided, millega nad tööle tulid. Tööletulek on ümberpööratud järjekorras.

Süsteem on tõesti lihtne ja varastamine pole mitte pea võimatu, vaid minu arust täiesti võimatu.

*

Lõppeks mõned arvud, mis mulle meelde jäid sellest tohutust hõbedaveskist: 5.000.000 kg mineraalimuldahavatatakse 24 tunni jooksul, mis tarvitab 20.000.000 liitrit vett. Päevane saak on umbkaudu 2.000 kg hõbedat ja 12—15 kg kulda.

J. N. „Välis-Eesti“.

GAAS
GAAS
GAAS
GAAS

Inimene maa all.

Inglismaal tehakse esimesi katseid luua „gaasikindlat bürood“, kus gaasirünnaku korral ametnikud võiksid ohutult töötada. See on nimelt üks Londoni neljakordne maja, mis ehitatud selliselt, et õhk pääseb majja ainult mürgitatud õhku puhastavate gaasifiltrite kaudu. Need filtrid jaotavad puhastatud õhu maja üksikuisse tubadesse. Et kuulikildude eest kaitseda aknaaklaase, on aknad varustatud terasest luukidega. Sellises ruumis võivad ametnikud rahulikult töötada ka kõige tugevama õhu- ja gaasirünnaku puhul. Kõige halvemaks juhuks on maja alla ehitatud veel õhukindel varjupaik 10 inimesele.

GAASIMASKITAOLISELT
EHITATUD TUBA

Selle varjupaiga seinad on kaetud ainega, mis need teeb täiesti õhukindlaks. Uksed on kahekordsed ja kahe ukse vaheruumis hävi-

(Järg lk. 8.)

GAAS (algus lk. 7).

vad kõik gaasipisilased, mida võib enesega tuua kaasa keldriruumis ulualust otsija. Maa-alusesse kambarris juhatakse õhk erilise filtreerimiseadeldise abil, mis kõrvaldab igasugused praegu tuntud gaasid. Juhul, kui vaenlase kuulidel peaks minema korda purustada puhta õhu juhtme avaus, on võimalik filter sulgeda. Värske õhu tagavara peidupaigas hoitakse alal erilise seadeldise abil, mis on võimeline neelama ära kõik tarvitatud õhu. Kogu see nõiavärk töötab elektri abil. Juhul, kui peaks läbi lõigatama või

KAS TEIL ON

KOLM SÕPRA?

KOLM SÕPRA
AITAVAD TEILE
KINDLUSTADA
HUVITAVA
LUGEMISVARA

TULEVAKS AASTAKS.

IGAÜKS, KES HANGIB KUNI 1. MAINI VÄHEMALT 5 KROONI VÄÄRTUSES UUSI „ÕPILASLEHE“ TELLIMISI, SAAB PREEMIAKS TASUTA „ÕPILASLEHE“ TULEVA AASTAKÄIGU.

SEL AASTAL ILMUB VEEL

9 NUMBRIT,

NEIST 3 VIIMAST ERAKORDELT
HUVITAVATE

≡ **SUVINUMBRITENA.** ≡

rikki minema elektrijuhtmed, on kogu seadeldis varustatud erimootoriga.

Varjupaigas ulualust leidnud võivad kasutada igasuguseid mõnusi. Siin on raadiovastuvõtja, mis jutustab „maapealsest“ elust, telefon, kõik vajaline esmaabiks, toidu-tagavarad, joogivesi ja isegi gaasimaskid, kui filter peaks lõplikult lakkama töötamast.

KEELENURK

MIKS JA KUIDAS UUENDADA
KEELT?

(Järg.)

KURB APRILL (algus lk. 3).

„Nii siis kui me jõudsim teelahkemele ja nägime silti „Üllatus“, läksin ma üllatusi otsima. Kui jõudsin natuke maad edasi, leidsin jälle uue sildi. Ja neid silte leidis sääli palju, ikka sellesama päälkirjaga „Üllatus“. Vahel jooksin nii kiiresti, et raamatu pamp löi seljas kaksikümmendviisi ja jalakannad käisid kuklasse. Kord komistasin jooksul ja kukkusin, kuid tõusin ja jooksin edasi. Kui peatusin jooksul uue sildi juures, leidsin uue ja väga üllatava päälkirja — APRILL! Sammusin pettunult tagasi. Kui jõudsin teelahkemele, ei leidnud ma sõpra enam säält. Sain aru, et sõber läinud. Jooksin ja hingeldasin, nutt kipus kurku. Ja oli teada, et jään hiljaks ja jäingi. Palun seda kõike andeks, mis olen hiljaks jäänud ja muud pahandusi sünnitanud.“

Nüüd ütles õpetaja: „Mine rahulikult koju, kui asi on nii.“ Sammume jälle kodu poole. Teel ütles sõber: „Ära sa sellest loost kellelegi räägi.“ Ajalehes kirjutamast aga ei keelanud. Ja kui mina sellest nüüd kirjutan, ei pahandu sõber sugugi.

Varsti aga selgus, et mitmesajaaastane orjapõlv oli jätnud meie keelde sügavad jäljed, mis andsid end tunda igal sammul. Teadus, tehnika ja igapäevane elu oli vahepääl teinud hiigla edusamme, oli tekkinud tohutu-hulk uusi mõisteid, mille väljendamiseks olime õppinud venekeelseid sõnu ja termineid. Nüüd aga oli meil vaja neid teaduslikke ja tehnilisi mõisteid väljendada oma emakeeli.

Suure kiiruga hakati looma vastavaid eestikeelseid sõnu. Mäletan, kui veel mitu aastat pääle Eesti Vabariigi loomist seisis tänavanurgal „kardavoi“, kuni lõpuks tõrjus selle minema meie praegune „kordnik“. „Soldatit“ asendas küll õige varsti „sõdur“ ja „pulemjot'ist“ sai „kuulipilduja“; „gruzovik“ (veo-auto) muutus aga Tallinnas „krusa'ks“.

Kord-korralt rikastati meie keelt uute eestipäraste vastetega. Uuriti läbi kõigepääl suur Wiedemann'i „Eesti-saksa sõnaraamat“, kus elustati palju sõnu, mis vahepääl jäänud unarusse või tarvitusele jäänud ainult kitsal murdealal. Saadeti välja murde-uurijad, kes kandsid

V. Küla, 15 a.
Muhu.

T.

Lihntne pall.

Võtame tüki korki ja lõigume selle noaga hästi ümmarguseks. Saadud pallile kerime mõne kihi jämedat nõõri ja õmbleme selle peene lõngaga ja nõelaga ringi läbi.

See tehtud, kerime villast lõnga samuti nagu nõõri ümber palli ja õmbleme jälle tihedasti läbi. (Lõnga kerimisel saab reguleerida palli suurust.) Kerimisel peab ka vaatama, et pall ümmargune tuleks.

Nüüd võib veel tärpentiinis

kummitükikesed tulel sulatada ja saadud seguga pall üle määrada. See segu kuivades tõmbab pallile kummi-kihi ümber ja teeb selle hästi vetruvaks ning vastupidavaks.

kokku rahvakeele sugemeid. Tehti sõprust soomekeelele mis oli siis veel meie keelest sõnaderikkam. Kõigist neist allikaist võeti tarvitusele tuhandeid sõnu. Ometigi ei mõiganud (piisanud) sellest kõigest teaduslikult täpsete mõistete väljendamiseks.

(Järgneb.)

Kui peatusin jooksul uue sildi juures, leidsin uue ja väga üllatava päälkirja: APRILL!

KESKKOOLI ASTUJAILE!

Emakeele eksamite edukaks sooritamiseks — eriti õigekirjas — soovitame:

Pr. Puusepp

ETTEÜTLUSI I (keskkooli I klassi astujaile).

Hind kr. 1.20.

ETTEÜTLUSI II (keskkooli III klassi astujaile).

Hind kr. 1.20.

Saadaval kõigis raamatukaupluses. Otse kirjastuselt tellides ja raha ettesaates jäävad saatekulud kirjastuse kanda.

KIRJASTUS „KOOL“, TARTUS.

NOORTE ELU

SKAUTLUS MEIL JA MUJAL

Kui palju on maailmas skautlikke noori?

Kui hiljuti „Õpilastele“ lugejail oli võimalus jälgida skautluse sünnilugu ja arengut, siis vahest nii mõnelgi noorel kerkis küsimus — **kui palju peaks leiduma maailmas skautlikke noori?** See on küsimus, millele on raske vastata, kuna palju skautlikke sihte taotlevaid noorteorganisatsioone ei kuulu Ülemaailmse Skautide Päästaabi alla Londonis. Kuid need andmed, mis saame **Rahvusvaheliselt Skautide Päästaabilt**, näitavad, et nende organisatsioonide ridades, mis töötavad skautorganisatsioonide nime all, on koondunud noori õige rohkel arvul. 1936. a. andmetel oli skaute registreeritud Rahvusvahelises Päästaabis järgmiselt:

1. Ameerika	973 589
2. Inglismaa ühes Briti impeeriumiga	939 121
3. Poola	102 534
4. Siiami	97 576
5. Prantsusmaa	62 728
6. Ungari	45 530
7. Jaapani	35 691
8. Tšehhoslovakkia	24 315
9. Rootsi	18 718
10. Holland	18 582
11. Šveits	15 140
12. Belgia	12 710
13. Taani	12 185
14. Hispaania	11 871
15. Irak	11 800
16. Rumeenia	10 388
17. Austria	10 164
18. Leedu	8 855
19. Soome	8 281
20. Egiptuse	7 843
21. Tšiili	7 440
22. Eesti	6 000
23. Läti	6 000
24. Argentiina	5 296
25. Iraan (Pärsia)	4 990
26. Portugal	4 656
27. Kreeka	4 505
28. Brasiilia	4 208
29. Luksemburg	2 425
30. Bulgaaria	1 723
31. Dominiko	1 300
32. Kuuba	1 148
33. Vene (rahvusl. organisatsioon)	1 118
34. Armeenia	847
35. Island	590
36. Ecuador	450
37. Haiti	430
38. Kolumbia	420
39. Süüria	414
40. Mehhiko	406
41. Afganistan	352
42. Kostarika	300
43. Peruu	150
44. Guatemala	150
45. Liechtenstein	88
46. Panama	56

Neist arvudest nähtub, et skautide hulk maailmas ulatub kahe ja poole miljonini. Kui sellele arvule lisandada veel need organisatsioonid oma liikmetega, kes töötavad skautluse põhimõttele, kuid mitte skautidena, vaid **rahvusorganisatsioonidena**, nagu meil Noored Kotkad, Itaalias Balila, Saksamaal Pfadfinder ja Hitleri noored, falangistide noored Terneriffal jne., jne., siis saaksime arvu, mis ulatub viie miljonini.

Väliskirjavahetus

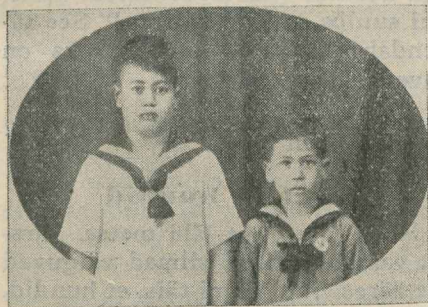
SOOME. Kaino Hyppönen — 16 a. tütarlaps — soovib vahetada kirju samaealiste tütarlastega. Address: Lahdenpohja, Rukola. Suomi.

Yrjö Hyppönen — 15 a. — soovib vahetada kirju samaealiste õpilastega. Address sama, mis eelmiselgi.

UNGARI. Lidia Orley soovib vahetada kirju esperanto keeles. Address: II. k. Juhász. 26, Nagykörös, Hungarujó.

Tšehhoslovakkia. Vladimir Štroner — 12 a. — soovib esperantokeelset kirj vahetust. Vahetab ka piltpostkaarte ja marke. Address: Moksá Hora 78, p. Brno — 21, Tsjecho-Slovakije.

INGLISMAA. Õpetaja soovib esperanto- või ingliskeelset kirj vahetust isiklikult ja oma 14—16 a. õpilastele. Address: S-ro Albert Wetherill, Firth Park Secondary School, Sheffield 5, Anglujo.

WIMMY ja WALDIE

JAAVA. 10-ne aastane skaut Wimmy Haccou ja tema noorem vend Waldie soovivad kirj vahetust esperanto keeles eesti poistega. Address: Djokjakarta, Java (N. O. 1.)

* * *

PALVE:

Kõiki noori, kes soovivad esperanto-keelset kirj vahetust Norra skautidega, palutakse oma address teatada prof. Dr. Ragnvald Iversen'ile, Tiedemannsgt. 36, Trondheim, Norge.

* * *

Skautid 9—30 aasta vanuses Jaavalt, Paapuast, Kreekast, Argentiinast ja paljudest teistest riikidest soovivad kirj vahetust Eestis poistega kas inglise, esperanto, prantsuse või saksa keeles. Vahe-

tavad postmarke, piltpostkaarte, rahasid ja kirjan dust.

Addressse kõikide riikide kohta võib saada Rahvusvahelise Skautesperantistide Liidu volinikult Eestis — hr. K. Joost'ilt, Tartus, Kungla tn. 32. Vastuseks mark juurde lisada. **A. J.**

T. Kont, **A.**
Kavastu-Põldmaa

Isade maa

Gailiti romaan „Isade maa“ on silmapaistvamaid raamatuid, mis ilmunud meil Vabadussõja ainealal.

„Isade maal“ puudub keskne kuju, sest romaani kangelaseks pole mitte üksik isik, vaid terve kolmas kompanii. Kolmas kompanii on õige kirev seltskond. Mõni talumees lambanahkse kasukaga, sääl jälle kõhetu koolipoiss õhukeses palitus, mõni maailmasõja läbiteinud sõdur, ning sulased ja moonakad pasteldes. Kuid ei puudu ka haritlased. Mis aga kõigil neil meestel on ühine, see on valge lint varrukal ja sangarlik julgus.

Kõigist raskustest saavad kolmanda kompanii mehed üle t u j u g a, mis peab vaigistama kõhutühjust ja vähendama haavade valu. Kolmas kompanii koosneb meestest, kes ei pörka tagasi ühegi julgustüki ees, olgu see ronimine vaenlase soomusrongile ja käsigranaatide pildumine vagunisse, või sauna vihtlema minek vaenlase rünnaku eel. Need on mehed, kes väikese salgaga löövad põgenema vaenlase rügemendid ja kes alati saadetakse sinna, kus oht kõige suurem. Isegi puhkusele ei läbe mehed minna, löövad käega ja tõttavad lahingusse, et punaväe ähvardavat rinnet murda.

Kolmanda kompanii keskuseks on nn. P r ü g i d e r ü g e m e n t, mis koosneb vanaisast Jaak Prügist, poeg Jaanist ja pojapoeg Ossist. Mulgi päritolu tõttu olid nad „ennast täis“. Nende arvates polegi jõukamat talu, kui nende Ojalaoga ja rikkamaid mehi, kui ne-

(Järg lk. 10.)

TÄNA

ON JUST PARAS AEG

TELLIDA „ÖPILASLEHT“ AASTAKÄIGU LÖPUNI.

AINULT 50 SENTI

ISADE MAA (algus lk. 9).

mad kolmekesi. Sellepärast ei hooligi nad „kroonu“ toidust, vaid söövad oma leivakotist. Ainult äärmise nälja sunnil läheb Jaak Prügi supiplaskuga katla juure, lausudes kokale: „No vana, anna ka mulle õige mekkida, mida oled sääl oma vaesuses õige soperdanud.“

Nii käib elu kuulsas kolmandas kompaniis. Jaak Prügi kaotab lahingus oma poja Jaani. Kuid mees ei murdu. Siis aga tabab kuul surmavalt ta pojapoeg Ossi ja — vana uhke taluperemees on meeleheitel. Kaotus on liig suur. Vana Jaak Prügi viib palgatud hobusel koju oma pojapoja elutu keha. See on raske teekond. Pojapoeg Ossi kojaviimise — ja vanaisa Jaak Prügi kaotuse-valu kirjeldus on liigutavamaid lehekülgi meie ilukirjanduses. Kuid vanaisa ei läbe matta isegi oma pojapoega, vaid tõttab tagasi rindele, sest ta teab, et ta kodu polnud enam siin, vaid rindel, sõprade ja lahingukaaslaste juures.

A. Gailiti „Isade maa“, vaatamata oma katkendlikkusele ja anekdoodirikkale venitusele, on jõuline ja sügavalt haarav raamat, mida peab lugema iga „Opilaslehe“ sõber ja eestlane.

Veronika
Palmõli
Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

82. KUMB KIHUTAB KIIREMINI?

Märt Männioksal ja Pärt Pärδικal oli kummalgi auto. Ühel pühapäeval võidusõitu tehes kihutas Pärδικas Männioksa ette. Teine mõõtis stopperkelgaga teise sõidukiirust, kusjuures selgus, et Männioksa auto kiirus oli 80, Pärδικa auto kiirus aga 100 km tunnis. Ütelge, kumb näeb kumba kiiremini mööduvat.

83. VÖLLANALI.

Nüüd on lahti alles väga tore völlanali, õige lahendus sa, sõber, ruttu välja vali! P-ga alates ma olen arv, mis üsna väike; n mull' ette säe, siis tõusen kõrgemal' kui päike.

V-ga alguses ma olen kiirelt ruttav laine; säada ette s, siis olen tähtis toiduaine!

Ülesande lahendamismeetod on sarnane „Opilaslehes“ nr. 11 ilmunud mõistatuse nr. 51.

84. SIKLISÖIT.

„... Jõudnud pullini, hirmsasti kihutav sikkel ei jäänud õnneks peatuma pulli sarvedele, vaid libises hooga üle pulli pää ja jäi pidama alles turjale. Pull äigas küll koleda jõuga üles, aga siis oli juba hilja, sest siklit ei olnud enam ta sarvedel.“

Pull, nähes et vastane kadunud ja tundes võorast elukat oma seljal, läks vihast kui marru: tiirles, raputas end, väänles pääga, nagu tahaks sarvedega siklit seljast maha lükata, kaapis jalga-dega maad ja pildus mulda kõrgele üles, mõrugas kohutavalt ja pööritas vihast ve-relevaid silmi, kiskus sarvedega maast suuri mättaid ühes põõsastega ja virutas üle selja enese taha.

Sikkel vaarus hällides kahele poole, kuid seis siiski kindlasti kohal...“

Mis tundub toodud jutukatkes ebaõigena?

85. KAS JA VÕI EI?

- 1) H. Stahl on esimese eesti raamatu autor
- 2) Eesti Päästekomitees olid: Päts, Poska, Vilms
- 3) Eesti kunstnik Ed. Viiralt elab Prantsusmaal
- 4) Ka Eesti on tuhande-järve maa
- 5) Tartu ülikooli asutas Karl XII
- 6) Mitt on Balti kiiruisutamismeister
- 7) J. Laidoner on noorkotkaste päävanem
- 8) E. Thoren on üks „Opilaslehe“ laureaate

86. KES TA ON?

Mulle saadeti pühiks ilus kaart paljude munadega ja suure jänesega. Alla oli kirjutatud üks isik imeliku nimega:

E. MEPUSKA.

„Hohoo!“ hüüdis sõber, kui ta seda nimemkaarti natuke silmitses, „nüüd ma tean, kes too härra on!“

Püüdsin minagi selgust saada selle isiku elukutse suhtes, aga — leidke see amet päälegi teie.

Käesoleva numbri lahendused saatke ära kahe nädala jooksul arvates ilmutuspäevast.

TÄNASED AUHINNAD:

1. F. Cooper „Nahksukajutud“.
2. E. Vilde „Minu esimesed triibulised“.
3. Vana aastakäik „Opilaslehte“.
4. A. Oengo „Loomi talitamas“.

Karumäe
Kanepi

N.

Täht kasvab

Mu väike vend tunneb ainult väikesi tähti. Suurtest pole tal aimugi. Samuti ei oska ta õieti hääldada r tähte. Ütleb alati r asemel l. Kui käsid tal ütelda — n a r r, siis ütleb n a l l. Noh, mine pane talle aru pähe, kui ei tee vahet narri ega nalli vahel. Kord näitasin talle suurt A-d, küsides, mis täht see on, seda ta ei teadnud. Ütlesin siis, et on suur A. Teine aga kohmas oma lapsekeeles: „Kae, kui suulõs suvõgõ kasunu!“ See tähendab: „Vaata, kui suureks on suvega kasvanud“.

Teodor Kont
Kavastu

N.

Juut ja hundid

Kord läks juut läbi metsa. Järsku vaatab, tulised silmad välguvad tee ääres. Juut ähmi täis, et hundid. Mis muud kui hakkab kolme koera hääle pääl haukuma, ikka iuh, auh ja uh! Haukunud nii hommikuni. Hommikul juut sai eksitusest aru, et polnudki hunte, vaid metsamehed olid tuld teinud ja känd põles öö läbi vilksutades tulelecke.

TUNNUSMÄRK

EMA: Värdi, poiss, oled jälle kellegagi sõda pidanud. Sul puudub kaks esihammast?

VÄRDI: Aga ei, ema, mul ei puudu ju midagi, hambad on mul taskus.

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. Õk. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMÄE. Toim. sekret.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA OPETAJATE LIIT. „Opilasleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.